

Ékszeróra - női függőóra hegyikristály tokban

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 63.4
Alkotó:	HR
Készítés ideje:	17. SZÁZAD ELEJE
Készítés helye:	Dél-Németország (feltehetően); Prága (feltehetően)
Jelzés:	a szerkezet hátlapján: HR
Anyag:	arany; hegyikristály
Technika:	áttört; zománcozott dísz
Méretetek:	hosszúság: 6,8 cm szélesség: 4,7 cm mélység: 4,5 cm súly: 157,5 g

A korai, kis méretű, hordozható órák különleges értékét bizonyítja, hogy a szerkezeteket gyakran díszes, az ékszerművesség anyagainak és technikáinak alkalmazásával kialakított tokkal védték. Jól példázza ezt az itt bemutatott függőóra, amely nyolcszögűre csiszolt hegyikristály tokba illeszkedik.

A csiszolt kristályfoglatat felemelhető lapjának áttört aranyperemét zománc díszíti. Zománcos a szerkezetet védő, áttört ovális lap is, melynek közepén elhelyezett díszes számlap feltehetően egymutatós volt (mutatója hiányzik). Nyolcszögű, tojásdad, aranyozott díszű, vörös selyembélésű, eredeti bőrtokja is fennmaradt (E.65.5. ltsz.), amely szorosan követi az óra formáját.

A szerkezeten olvasható vésett HR monogram egyes feltételezések szerint a Rugendas órásdinasztia egyik tagjára utal. A 17. században nemzedékeken át Augsburgban tevékenykedett Rugendas művészcsalád egy tagjától fennmaradt egy hasonló kristályóra, ezt a londoni Victoria and Albert Museum őrzi (ld. [itt](#)).

Feltehetően ezt vagy egy hasonló darabot jelöl a fraknói kincstár 1725. évi inventáriumának alábbi leírása: *Egy christálban foglalt igen szép aranyos óra.*

Irodalom

- szerző: Horváth Hilda: *Nemzeti kincstárunk, az Esterházy hercegi kincstár 20. századi története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - 18 A/275, 18 B (jobbra lent kép)
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. III.8 (Pandur Ildikó)
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 101. (Pandur Ildikó)
- Békési Éva: *Az idő hangja. Különleges óraszerkezetek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - p. 94.
- Szerk.: Fejős Zoltán: *Az órák. Időképek*. Néprajzi Múzeum, Budapest, 2001. - Nr. 28. (Csupor István)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 8.
- Szerk.: Pataki Judit: *Ékszerek, érmek, rendjelek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - 37. és kép (Pandur Ildikó, Szilágyi András, G. Héri Veronika)
- Szilágyi András: *Az Esterházy-kincstár*. Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - p. 48.
- szerző: Prékopa Ágnes: *Európai zománcművesség a középkortól a szecesszióig. Válogatás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeiből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1991. - Nr. 20.
- a kiállítást rendezte: Karlovits Károly, Vass Erzsébet: *Az időmérés története*. OMM, IMM, Budapest, 1984. - 74. szám
- Szerk.: Voit Pál: *Régi órák. Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - 11. kép (Szilágyi András)
- Szerk.: Galavics Géza: *A fraknói Esterházy-kincstár a történeti források tükrében. Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975. - és 27. kép (Héjjné Détári Angéla)
- Szerk.: Csányi Károly: *Régi órák kiállításának leíró lajstroma*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1925. - 191. sz.

IX. tábla

